

Sygn. akt VII U 742/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 listopada 2018 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Renata Gąsior

Protokolant st. sek. sądowy Maria Nalewczyńska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 7 listopada 2018 r. w Warszawie

sprawy W. R. oraz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o podleganie ubezpieczeniom społecznym

na skutek odwołania W. R. oraz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 1 kwietnia 2016 roku, nr (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 1 kwietnia 2016 roku, nr (...), w ten sposób, że ustala, że W. R. podlegała obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od dnia 1 września 2015 r. z tytułu zatrudnienia u płatnika składek (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.,

2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. kwotę 6.000,00 zł (sześć tysięcy złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

UZASADNIENIE

W. R. w dniu 18 kwietnia 2016 roku złożyła za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. odwołanie od decyzji z 1 kwietnia 2016 roku, nr (...), stwierdzającej, że jako pracownik u płatnika składek (...) Sp. z o.o. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu, wypadkowemu od 1 września 2015 roku. Zaskarżonej decyzji ubezpieczona zarzuciła

1. błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, że nie wykonywała faktycznie pracy u płatnika (...) sp. z o.o. na podstawie umów o pracę z dnia 1 września 2015 roku i 1 grudnia 2015 roku, kiedy z wyjaśnień odwołującej się złożonych pisemnie dnia 26 lutego 2016 roku wynika jednoznacznie, że praca ta była faktycznie wykonywana oraz brak dowodów w sprawie pozwalających na przyjęcie innego wniosku,

2. błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, że umowa o pracę w firmie (...) SP. Z O.O. była zawarta wyłącznie dla pozoru,

3. brak wszechstronnego i wyczerpującego zgromadzenia w sprawie materiału dowodowego, w szczególności nie przeprowadzenia dowodu z zeznań świadków A. P. (1), M. P., K. D., P. N. oraz T. Z., którzy mieli wiedzę o faktach mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie, co skutkowało błędnym ustaleniem faktycznym,
4. naruszenie prawa materialnego art. 83 § 1 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie z uwagi na błędnie ustalony stan faktyczny wynikający z niepełnego postępowania dowodowego, co skutkowało stwierdzeniem pozorności umów o pracę z dnia 1 września 2015 roku i 1 grudnia 2015 roku,
5. naruszenie prawa materialnego art. 22 § 1 k.p. poprzez jego niezastosowanie w wyniku przyjęcia, że praca odwołującej się nie była wykonywana w trakcie trwania umów o pracę z 1 września 2015 roku i 1 grudnia 2015 roku kiedy wyjaśnienia odwołującej się, a także inne znane organowi rentowemu dowody dają podstawę do przyjęcia odmiennego wniosku.

W związku z powyższym odwołująca wniosła o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez stwierdzenie, że jako pracownik płatnika składek (...) sp. z o.o. podlega ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu, wypadkowemu od 1 września 2015 roku (odwołanie z 18 kwietnia 2016 roku, k. 2-4 a.s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych(...) Oddział w W. w odpowiedzi na odwołanie z 18 maja 2016 roku wniósł o oddalenie odwołania na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Uzasadniając swoje stanowisko organ rentowy wskazał, że w toku postępowania prowadzonego w celu ustalenie prawidłowości zgłoszenia W. R. do ubezpieczeń społecznych strony nie dostarczyły dokumentów potwierdzających faktycznego wykonywania przez nią pracy na stanowisku recepcjonistki w pełnym wymiarze czasu pracy (odpowiedź na odwołanie z 18 maja 2016 roku, k. 10-11 a.s.).

Odwołanie od decyzji z 1 kwietnia 2016 roku nr (...) wniósł również **płatnik składek (...) sp. z o.o. w W.** Uzasadniając swoje stanowisko płatnik składek wskazał, że ubezpieczona została zatrudniona na stanowisku recepcjonistki/asystentki biura w wyniku rozrostu działalności płatnika składek. Płatnik składek dodał, że fakt świadczenia przez odwołującą pracy na jego rzecz może potwierdzić szereg świadków (odwołanie z 2 maja 2016 roku, k. 2-4 akt VII U 896/16).

Odpowiadając na odwołanie płatnika składek organ rentowy również wniósł o jego oddalenie na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Organ rentowy przedstawił tożsamą argumentację jak w przypadku odwołania złożonego przez samą ubezpieczoną (odpowiedź na odwołanie, k. 21 – 22 akt VII U 896/16).

Zarządzeniem z 30 czerwca 2016 roku Sąd połączył do wspólnego rozpoznania sprawy z odwołania W. R. oraz (...) sp. z o.o. (zarządzenie, k. 48 akt VII U 896/16).

Wyrokiem z 28 lipca 2016 roku Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że ustalił, że W. R. podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od 1 września 2015 roku z tytułu zatrudnienia u płatnika składek (...) Sp. z o.o. oraz zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. na rzecz (...) Sp. z o.o. w W. kwotę 4800 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (wyrok z 28 lipca 2016 roku, k. 145-146 a.s.).

Apelację od wyroku z 28 lipca 2016 roku wniósł Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. działając przez profesjonalnego pełnomocnika. Odwołujący zaskarżył w/w wyrok w całości zarzucając naruszenie art 227 k.p.c. i art. 233 § 1 k.p.c. (apelacja z 19 września 2016 roku, k. 166-167 a.s.).

Wyrokiem z 17 maja 2018 roku Sąd Apelacyjny w Warszawie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w sprawie III AUa 1242/16 uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu Warszawa – Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego (wyrok z 17 maja 2018 roku, k. 196 a.s.). W uzasadnieniu wyroku Sąd Apelacyjny wskazał, że w niniejszej sprawie Sąd Okręgowy bezpodstawnie odstępując od przeprowadzenia

postępowania dowodowego w jakimkolwiek zakresie oraz poprzestając na ustaleniu jedynie dopełnienia formalnych obowiązków stron towarzyszących zawarciu umowy o pracę nie tylko nie rozpoznał istoty sprawy, ale także spowodował konieczność przeprowadzenia w sprawie postępowania dowodowego w całości. Sąd Apelacyjny podkreślił, że przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy winien ustalić jaki zamiar towarzyszył stronom przy zawieraniu umów o pracę, w szczególności umowy z 1 września 2015 roku, czy W. R. faktycznie wykonywała na rzecz (...) Sp. z o.o. pracę (czy umowa ta była realizowana i w jakim zakresie) oraz czy wykonywane czynności, sposób realizacji zawartego przez strony stosunku prawnego, spełnia przesłanki do ustalenia istnienia stosunku pracy określone w art. 22 k.p., nie poprzestając przy tym jedynie na ustaleniu treści formalnych zapisów zawartych w umowie o pracę. Ustalenia wymaga więc w jakich warunkach praca była wykonywana tj. jaki był zakres obowiązków ubezpieczonej, jakie faktycznie obowiązki i w jaki sposób wykonywała, w jakich godzinach praca była świadczona. Koniecznym jest przy tym również ustalenie czy praca ubezpieczonej była faktycznie wykonywana pod kierownictwem i nadzorem płatnika lub innej osoby, przez kogo była organizowana, oceniana, rozliczana (uzasadnienie wyroku z 17 maja 2018 roku, k. 197-203 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny w sprawie:

W. R. w 2013 roku ukończyła studia na Uniwersytecie M. K. w T., na kierunku pedagogika szkolna z socjoterapią i terapią pedagogiczną i uzyskała tytuł licencjata. Doświadczenie zawodowe zdobywała pracując m.in. w sklepach odzieżowych oraz restauracjach (dyplom ukończenia studiów, k. nienumerowana akt osobowych, curriculum vitae, nienumerowana akt osobowych).

(...) sp. z o.o. w W. została założona w 2013 roku. Przedmiotem działalności spółki jest handel i obrót nieruchomościami, oraz sporadycznie prowadzenie remontów i aranżacja wnętrz. Do grudnia 2016 roku prezesem zarządu spółki był M. P.. Następnie funkcję prezesa zarządu objął jego brat, A. P. (1). Spółka posiada ponadto 3 prokurentów: K. D., P. N. i T. Z.. Spółka na rynku nieruchomości funkcjonowała i była rozpoznawana pod nazwą H.. Sama spółka o firmie (...) Sp. z o.o. została powołana później (zeznania świadka M. P., k. 243-244 a.s., zeznania świadka K. D., k. 245-246 a.s., zeznania A. P. (1) w charakterze strony, k. 250-251 a.s.).

W dniu 1 września 2015 roku W. R. zawarła z (...) sp. z o.o. w W. umowę o pracę na okres próbny - 3 miesiące. Ubezpieczona została zatrudniona na stanowisku recepcjonistki. Postanowienia umowy przewidywały zatrudnienie ubezpieczonej w pełnym wymiarze czasu pracy za wynagrodzeniem 2.488,00 zł netto. Do obowiązków W. R. zgodnie z załączonym do umowy o pracę zakresem obowiązków miało należeć m.in. bieżąca obsługa sekretariatu, przepisywanie na komputerze wraz ze skanowaniem wszelkiej dokumentacji, sporządzanie protokołów zdawczo-odbiorczych i sprzętów, odszukiwanie aktów prawnych wraz z ich archiwizacją do przechowywania, dbałość o ogólny ład biura i porządek, sporządzenie zestawień i podsumowań tygodniowych, protokołów i umów. Orzeczenie lekarza medycyny pracy o braku przeciwwskazań zdrowotnych do pracy na stanowisku asystenta biura zostało wydane w dniu 21 września 2015 roku. Ubezpieczona została zgłoszona do ubezpieczeń społecznych w dniu 7 września 2015 roku.

Spółka prowadziła nabór na stanowisko recepcjonistki przez Internet. Decyzję o zatrudnieniu W. R. podjął prezes zarządu A. P. (1). Przed zatrudnieniem ubezpieczonej na stanowisku recepcjonistki pracowała K. R.. K. R. zrezygnowała z pracy u płatnika składek z uwagi na zmianę siedziby biura (umowa o pracę z 1 września 2015 roku wraz zakresem obowiązków, k. nienumerowana a.r., orzeczenie lekarskie, k. nienumerowana akt osobowych, zgłoszenie do ubezpieczeń społecznych (...), k. nienumerowana a.r., zeznania A. P. (1) w charakterze strony, k. 250-251 a.s., zeznania świadka M. P., k. 243-244 a.s.).

W ramach powierzonych obowiązków W. R. kontrolowała obieg dokumentów w firmie, przygotowywała umowy pośrednictwa, zajmowała się pocztą (odbierała pocztę od listonosza, zanosila korespondencję na pocztę), skanowała dokumenty takie jak: faktury, akty notarialne, zaświadczenia. Zdarzało się, że odbierała dokumenty z różnych instytucji np. zaświadczeń o niezaleganiu w opłacaniu czynszu, o braku osób zameldowanych. Miała dostęp do konta bankowego spółki, z którego wykonywała przelewy. Do korespondencji mailowej miała utworzony własny adres e-mail, który tworzyło jej imię i nazwisko oraz domena spółki „homehunter.com.pl”. Zajmowała się także klientami

spółki przygotowując dla nich kawę lub herbatę. Przełożonymi ubezpieczonej byli członkowie zarządu, w tym prokurenci spółki. Polecenia wydawali jej również agenci nieruchomości pracujący u płatnika składek. Ubezpieczona miała dostęp do kluczy do biura. Zamykała i otwierała je. Świadczyła pracę od 9:00 do 18:00. Wynagrodzenie było wypłacane jej przelewem na rachunek bankowy lub gotówką do ręki (zeznania A. P. (1) w charakterze strony, k. 250-251 a.s., zeznania świadka M. P., k. 243-244 a.s., zeznania świadka K. D., k. 245-246 a.s., zeznania M. G., k. 248 a.s., zeznania świadka W. S., k. 246-247 a.s., zeznania świadka Ł. O., k. 247 a.s., zeznania W. R. w charakterze strony, k. 249-250 a.s., dowody wypłaty wynagrodzenia, k. nienumerowane a.r.).

W okresie zatrudnienia ubezpieczonej u płatnika składek spółka wynajmowała pod biuro lokal przy ul. (...) w W. (zeznania świadka K. D., k. 245-246 a.s., zeznania świadka W. S., k. 246-247 a.s., zeznania świadka Ł. O., k. 247 a.s.).

W. R. od 24 października 2015 roku stała się niezdolna do pracy z powodu ciąży. O ciąży dowiedziała się w październiku 2015 roku. Dziecko urodziła 24 kwietnia 2016 roku. Płatnik składek w dniu 1 grudnia 2015 roku zawarł z ubezpieczoną kolejną umowę o pracę na czas określony wynoszący 6 miesięcy. W związku z przejściem ubezpieczonej na zwolnienie lekarskie i przedłużającą się nieobecnością W. R. w pracy w jej miejsce została zatrudniona M. G.. M. G. miała zawartą ze spółką umowę o współpracy bowiem jako osobie prowadzącej działalność gospodarczą ta forma zatrudnienia najbardziej odpowiadała. M. G. do połowy listopada 2015 roku była wprowadzana w obowiązki recepcjonistki przez ubezpieczoną. W. R. zapoznawała ją z funkcjonowaniem firmy, dokumentami itp. M. G. współpracowała ze spółką do lutego 2016 roku (skrócony odpis aktu urodzenia, k. 253 a.s., zeznania A. P. (1) w charakterze strony, k. 250-251 a.s., zeznania M. G., k. 248 a.s., zeznania W. R. w charakterze strony, k. 249-250 a.s.).

Organ rentowy z uwagi na zgłoszone przez ubezpieczoną roszczenie o wypłatę zasiłku chorobowego wszczął z urzędu postępowanie wyjaśniające sprawie ustalenia okresu podlegania W. R. ubezpieczeniom społecznym od 1 września 2015 roku z tytułu zatrudnienia u płatnika składek (...) Sp. z o.o. w W. (zawiadomienie z 3 lutego 2016 roku, k. nienumerowane a.r.). Po jego przeprowadzeniu, w dniu 1 kwietnia 2016 roku, wydał decyzję nr (...), w której stwierdził, że W. R. jako pracownik u płatnika składek (...) Sp. z o.o. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od 1 grudnia 2015 roku (decyzja ZUS z 1 kwietnia 2016 roku, (...), k. 59-63 a.s.). W. R. i płatnik składek (...) sp. z o.o. odwołały się od tej decyzji inicjując niniejsze postępowanie sądowe (odwołanie z 18 kwietnia 2016 roku, k. 2-4 a.s., odwołanie z 2 maja 2016 roku, k. 2-4 akt VII U 896/16).

Wskazany stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie powołanych dowodów z dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy. Zdaniem Sądu dokumenty, w zakresie w jakim Sąd oparł na nich swoje ustalenia, są wiarygodne, wzajemnie się uzupełniają i tworzą spójny stan faktyczny.

Podstawę ustaleń faktycznych stanowiły również zeznania świadków M. P., K. D., A. P. (2), W. S., M. G. G. M. i Ł. O. które zostały ocenione jako wiarygodne. Były one nie tylko spójne, ale także pozostawały zgodne z dokumentami. W takiej sytuacji zeznaniom świadków nie można było odmówić wiarygodności tym bardziej, że odwołująca oraz zainteresowany także potwierdzili te okoliczności, które prezentowali świadkowie.

Zeznania W. R. i A. P. (1) złożone w charakterze stron, jako wewnętrznie spójne, korespondujące ze sobą, z dokumentami i zeznaniami świadków, Sąd także ocenił jako zasługujące na wiarę.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

(...) Sp. z o.o. w W. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych(...) Oddział w W. z 1 kwietnia 2016 roku, (...), jako uzasadnione podlegało uwzględnieniu.

Na wstępie rozważań prawnych niniejszej sprawy Sąd Okręgowy wskazuje, że „postępowanie sądowe w sprawach dotyczących ubezpieczenia rentowego wszczynane jest w rezultacie odwołania wniesionego przez ubezpieczonego od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Ma więc ono charakter odwoławczy. Jego przedmiotem jest ocena zgodności z prawem – w aspekcie formalnym i materialnym – decyzji wydanej przez organ rentowy na wniosek ubezpieczonego lub z urzędu. Jest zatem postępowaniem kontrolnym. Badanie owej legalności decyzji i orzekanie o

niej jest możliwe tylko przy uwzględnieniu stanu faktycznego oraz prawnego istniejącego w chwili wydawania decyzji. Mówiąc inaczej, o zasadności przyznania lub odmowy przyznania świadczenia, decydują okoliczności istniejące w chwili ustalania do niego prawa. Postępowanie dowodowe przed sądem jest postępowaniem sprawdzającym, weryfikującym ustalenia dokonane przez organ rentowy...” (Wyrok Sądu Najwyższego – Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z 20 maja 2004 roku, II UK 395/03, OSNAPiUS rok 2005, Nr 3, poz. 43.). Zdaniem Sądu Okręgowego przedmiotowe stanowisko Sądu Najwyższego pomimo faktu, że odnosi się bezpośrednio do kwestii związanej z ubezpieczeniami rentowymi, to jednak na zasadzie analogii znajduje zastosowanie w niniejszej sprawie, albowiem tezy tam zawarte stanowią normy uniwersalne dotyczące bezpośrednio problematyki odwołań od decyzji organu rentowego. Ponadto stanowisko Sądu Najwyższego uwidacznia, że wiążący w sprawie jest stan prawny obowiązujący w chwili wydawania decyzji.

W aspekcie powyższego wyводу Sąd Okręgowy stwierdza, że kwestią sporną w niniejszym postępowaniu było rozstrzygnięcie czy ubezpieczona W. R. faktycznie od dnia 1 września 2015 roku podlegała obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę przez (...) sp. z o.o.

Dokonując szczegółowej analizy przepisów ustawy z 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2016 r. poz. 963) - zauważyć należy, że zgodnie z art. 6 ust 1 pkt 1 ww. ustawy obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają, z zastrzeżeniem art. 8 i 9 (nie ma zastosowania w przedmiotowej sprawie), osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są pracownikami. Ponadto w myśl art. 13 pkt 1 ww. ustawy obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu podlegają osoby fizyczne w następujących okresach pracownicy - od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia ustania tego stosunku. Opierając się jedynie na powyższych zapisach ustawowych zauważyć należy, że nawiązanie przez ubezpieczoną W. R. stosunku pracy ze (...) sp. z o.o., skutkowało objęciem odwołującej ubezpieczeniem społecznym od dnia 1 września 2015 roku.

Jednakże z uwagi na charakter decyzji organu rentowego oraz zawarte w treści decyzji stanowisko ustalenia wymagało, czy faktycznie wyczerpana została dyspozycja art. 83 § 1 k.c., zgodnie z którym nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów. Jeżeli oświadczenie takie zostało złożone dla ukrycia innej czynności prawnej, ważność oświadczenia ocenia się według właściwości tej czynności. Organ rentowy bowiem podważył w trybie postępowania administracyjnego zasadność objęcia W. R. ubezpieczeniem społecznym wskazując, że umowa o pracę z dnia 1 września 2015 roku została zawarta pozornie w celu obejścia przepisów prawa (tj. w swojej istocie nawiązanie stosunku pracy zmierzało tylko do uzyskania przez odwołującą świadczeń z ubezpieczenia społecznego).

Sąd Okręgowy odnosząc się w pierwszej kolejności do elementu dotyczącego pozorności umowy o pracę zauważa, że w tym aspekcie odwołać się należy do słusznego stanowiska Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 2009 roku (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 2009 roku, sygn. akt I UK 43/09), w myśl którego pozornosc umowy o pracę (art. 83 k.c. w związku z art. 300 k.p.) ma miejsce nie tylko wówczas, gdy mimo jej zawarcia praca w ogóle nie jest świadczona, ale również wtedy, gdy jest faktycznie świadczona, lecz na innej podstawie niż umowa o pracę. W każdym przypadku decydujące znaczenie ma treść umowy i okoliczności faktyczne jej wykonywania. Dokonując analizy niniejszej sprawy przez pryzmat powołanego orzeczenia Sądu Najwyższego zauważyć należy, że kluczowe w sprawie było ustalenie, czy faktycznie była świadczona praca w związku z umową zawartą pomiędzy ubezpieczoną a płatnikiem składek oraz czy umowa ta miała charakter umowy o pracę. Oceniając powyższe kwestie Sąd w oparciu o przeprowadzone postępowanie dowodowe stwierdził, że umowa zawarta pomiędzy stronami miała zdecydowanie charakter umowy o pracę, albowiem spełniała naczelną przesłankę wynikającą z art. 22 § 1 k.p. W myśl tego przepisu (art. 22 § 1 k.p.) przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca - do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem.

Postępowanie dowodowe (w tym materiał dowodowy w postaci dokumentów oraz zeznań świadków, a także ubezpieczonej i płatnika składek) wykazało, że ubezpieczona od 1 września 2015 roku była pracownikiem spółki (...) i wykonywała pracę na stanowisku recepcjonistki. W trakcie swojego zatrudnienia W. R. podlegała bezpośrednio pracodawcy (w osobach członków zarządu spółki, prokurentów) i to on decydował co do zasady o harmonogramie

jej pracy. Odwołująca codziennie wykonywała polecane jej obowiązki, które w znacznej mierze pokrywały się z zakresem obowiązków jaki został załączony do umowy o pracę. Tym samym występowała ścisła podległość pomiędzy pracodawcą, a pracownikiem. Nadto praca ubezpieczonej podlegała pełnej weryfikacji i kontroli. Nadzór pracodawcy nad pracownikiem był tu wykonywany w sposób dopuszczalny dla stosunku pracy. Tym samym w ocenie Sądu stosunek łączący odwołującą i płatnika składek spełniał przesłanki wynikające z art. 22 k.p.

Jednocześnie ustalenie przez strony zasadniczego wynagrodzenia za pracę na poziomie około 2.488,00 zł brutto, nie przemawia za pozornością zawartej umowy o pracę i okoliczność ta nie stanowi podstawy do uznania, że faktycznym celem zawarcia umowy było, jak podnosił to organ rentowy, uzyskanie świadczeń z ubezpieczenia społecznego (wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 11 lipca 2007 roku, sygn. akt III AUa 341/07). Wynagrodzenie ubezpieczonej było wprawdzie wyższe niż obowiązująca w 2012 roku płaca minimalna, to jednak należy mieć na uwadze, że jego wysokość nie odbiegała znacząco od wynagrodzeń uzyskiwanych przez pracowników zatrudnionych na podobnych stanowiskach na terenie W..

Na marginesie Sąd zważył, że jest prawdą, że pracodawca w odniesieniu do zatrudnienia odwołującej dopuścił się pewnych uchybień, bowiem została ona dopuszczona do pracy bez wymaganego zaświadczenia lekarskiego o braku przeciwwskazań do pracy na danym stanowisku (orzeczenie lekarskie wydane dopiero 21 września 2015 roku) oraz nie została przedłożona do akt sprawy karta szkolenia bhp. Niemniej jednak, w ocenie Sądu, okoliczność ta nie świadczy o tym, że praca nie była przez odwołującą faktycznie wykonywana. Podkreślenia wymaga jednak, że brak stosownego badania lekarskiego nie niweczy stosunku pracy, jeżeli osoba faktycznie wykonywała pracę tak jak pracownik (wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 30 lipca 2013 roku, III AUa 350/13). Dopuszczenie do pracy bez aktualnego badania lekarskiego nie jest elementem czynności prawnej (oświadczenia woli) zawarcia umowy o pracę, a więc nie może powodować jej nieważności z powodu celu skierowanego na obejście prawa (art. 58 § 1 k.c. w związku z art. 300 k.p. oraz art. 211 pkt 5 i art. 229 k.p.) (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 lipca 2005 r., II UK 275/04). Takie stanowisko wynika z tego, że wykonywanie praw i obowiązków płynących z nawet nieważnie zawartej umowy o pracę rodzi tytuł ubezpieczenia pracowniczego, więc nie jest nawet konieczne - skądinąd oczywiste - stwierdzenie, że fakt dopuszczenia do pracy pracownika bez aktualnego badania lekarskiego, niebędący elementem czynności prawnej (oświadczeniem woli) zawarcia umowy o pracę, nie może powodować jej nieważności w związku z celem skierowanym na obejście prawa (art. 58 § 1 k.c. w związku z art. 300 k.p. i art. 229 k.p.). Jest to oczywiste naruszenie wzajemnych obowiązków wynikających ze stosunku pracy (wobec pracownika z art. 211 pkt 5 w związku z art. 229 k.p., a wobec pracodawcy z art. 229 § 4 k.p.), lecz pozostające bez wpływu zarówno na ważność umowy o pracę, jak i tytuł ubezpieczenia. Na podstawie zarzutu nieprzeprowadzenia wymaganych badań lekarskich nie można także kwestionować gotowości ubezpieczonego do pracy, jeżeli praca była świadczona. Badanie lekarskie ma tylko na celu zabezpieczenie pracownika przed wykonywaniem takiej pracy, która może okazać się dla niego szkodliwa. Możliwość nałożenia za niedopełnienie obowiązku poddania się tym badaniom kary porządkowej i zakaz dopuszczenia przez pracodawcę pracownika do pracy, który badaniom się nie poddał, dowodzi, że nieprzeprowadzenie badań lekarskich nie przekreśla istnienia stosunku pracy.

Jednocześnie rozważając w niniejszej sprawie rozkład ciężaru dowodu Sąd zważył, że zgodnie z normami generalnymi statuowanymi przede wszystkim przez art. 6 k.c. oraz przez art. 232 k.p.c. strona postępowania obowiązana jest udowodnić wszystkie swoje twierdzenia zgłaszane przez nią w sprawie. Zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 22 listopada 2001 roku (sygn. akt I PKN 660/00) samo twierdzenie dotyczące istotnych dla sprawy okoliczności (art. 227 k.p.c.) powinno być udowodnione przez stronę to twierdzenie zgłaszającą. Ponadto jak argumentował to Sąd Apelacyjny w Warszawie, w wyroku z dnia 13 kwietnia 2006 roku (sygn. akt III AUa 35/06), przedmiotem postępowania dowodowego są fakty mające istotne znaczenie dla merytorycznej oceny dochodzonego roszczenia.

Sąd opierając się na powyższym, w niniejszej sprawie miał na uwadze, że organ rentowy poza oparciem całej argumentacji na stanowisku wyrażonym w skarżonej decyzji nie wykazał w żadnym stopniu, że jedyną przyczyną zatrudnienia ubezpieczonej była chęć uzyskania świadczeń z ubezpieczeń społecznych. Zdaniem Sądu zawarte w treści decyzji organu rentowego stanowisko jest mało przekonujące i wysoce subiektywne.

W ocenie Sądu Okręgowego zawartej przez strony umowy o pracę nie można zarzucić wady pozorności.

Reasumując przedstawione okoliczności Sąd uznał, że ubezpieczona W. R. podlegała obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu tj. emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu, i wypadkowemu z tytułu zatrudnienia u płatnika składek (...) sp. z o.o. i dlatego też na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w pkt. I sentencji wyroku.

Sąd na podstawie art. 98 k.p.c. i art. 99 k.p.c., art. 108 § 1 zd. 1 k.p.c. zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych(...) Oddział w W. na rzecz zainteresowanej spółki 6.000 zł tytułem zwrotu kosztów procesu. Ustalając ich wysokość Sąd kierował się wytycznymi zawartymi w uchwale 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 20 lipca 2016 roku (III UZP 2/16), której nadano moc zasady prawnej. W uchwale tej Sąd Najwyższy rozstrzygnął, że w sprawie o ustalenie istnienia bądź nieistnienia stosunku ubezpieczenia społecznego lub jego zakresu (o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego; o podleganie ubezpieczeniom społecznym) do niezbędnych kosztów procesu zalicza się wynagrodzenie reprezentującego stronę radcy prawnego, biorąc za podstawę zasądzenia opłaty za jego czynności z tytułu zastępstwa prawnego stawki minimalne określone w § 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 490 z późn. zm.). Wysokość stawki minimalnej kosztów zastępstwa procesowego w tego rodzaju sprawach jak rozpatrywana, powinna być zatem ustalana przy uwzględnieniu wartości przedmiotu sporu, która w przedmiotowej sprawie mieściła się w przedziale od 5.000 zł do 10.000 zł.

Obliczając wysokość kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej Sąd uwzględnił datę wniesienia apelacji (wrzesień 2016 r.) i stosując § 10 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r., poz. 1800 ze zm.), ustalił, że powinny one wynieść 1.200 zł (50% z 2.400,00 zł). Z kolei koszty zastępstwa procesowego w I instancji, wyliczone według przepisów obowiązujących w dacie wniesienia odwołania do Sądu Okręgowego (czerwiec 2016 r.) rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r., poz. 1800 ze zm.), to kwota 2.400,00 zł ustalona na podstawie § 2 pkt 4. P. przed sądem I instancji toczyło się dwukrotnie (więc za I instancję Sąd naliczył kwotę 4.800,00 zł). W sumie kwota kosztów zastępstwa procesowego w obu instancjach wyniosła 6.000,00 zł

SSO Renata Gąsior

ZARZĄDZENIE

(...)

SSO Renata Gąsior